

Komentar in karta: 1/103

SLA V604 'oče'

Tjaša Jakop

1. Gradivo

Za pomen 'moški v odnosu do svojega otroka', knj. *ôče* (*ó*), v zahodnih in osrednjih narečjih prevladuje leksem *oče*, medtem ko je različica *oča* bolj značilna za štajersko in panonsko narečno skupino. Redkejšje so njune izpeljanke *oček*, *očka*, *oče*, *oči* in *oč*. Drugi najpogostejši leksem za obravnavani pomen je *ata*. Leksemi, ki izhajajo iz otroškega govora in so tvorjeni s ponavljanjem zlogov, so poleg *ata* še *tata*, značilen za zahodna narečja, in *čaća* na stiku s hrvaškimi govori. Poleg *ata* in *tata* so zapisane tudi njune izpeljanke, npr. *ate*, *ati*, *atej*, *atek*; *tati*, *tatej*, *tatek*. Prevzeti leksemi so *fater*, *fati*, *papa* in *japa*.

Ker v vprašalnici za SLA ni natančno pojasnjen pomen leksemov, je interpretacija ponekod problematična: iz gradiva ni vedno jasno, ali leksem pomeni očeta ali starega očeta ali celo starejšega poročenega moškega.

V T071 in v T076 leksem *oča* lahko pomeni 'stari oče'. V T373 je za leksem *oča* zapisano »starejši oče, večkrat v pomenu 'stari oče'«, za leksem *atek* pa »če je oče mlajši«. V T265 je zapisana opomba: »*Oče* se največkrat uporablja v pomenu stari oče ali pa za tisto obdobje, ko da premoženje sinu (ta mladim); otroci kličejo očeta *ata*.« V T127 ima leksem *čaća* pombo »tako otrok kliče očeta«.

V T027 leksem *oča* pomeni 'sosedov oče, gospodar'. V T331 je zapisano, da je najpogostejši leksem *ate*, pri drugem leksemu *fater* je opomba »bolj grobo«, pri tretjem leksemu *oče* pa »izgublja sorodstveni pomen in se uporablja za starejše moške«.

V T188 je ob različici *ati* oznaka novejše. V T244 je poleg leksemov *oče* in *ata* zapisan še leksem *oča* z oznako redko. V T387 ima leksem *oča* oznako starejše, *ata* pa novejše; prav tako ima v T247 *oča* oznako starinsko. V T033 ima leksem *tata* oznako novejše, v T156 pa leksem *čaća* oznako starejše.

2. Morfološka analiza

otec < **ot-bc-b* 'oče' ← **ot-bc-b* 'oče'
oča < **ot-bč-a* ← zv. ed. **ot-bč-e*
oče < **ot-bč-ę* ← **otbč-a* 'oče'
očka < **ot-bč-bk-a*
oček < **ot-bč-bk-ъ*
oče < **ot-bč-ęj-b*
oči < **ot-bč-i*
oč < **ot-bč-b*